

Вяра

10.03 по еретическия, †25 февруари по църковния календар - Светия наш отец Тарасий, архиепископ Константинополски

Житие на светия наш отец Тарасий, архиепископ Константинополски († 806 г.)

Свети Тарасий се родил в Константинопол; баща му Георги и майка му Евкратия били благородни хора и принадлежали към съсловието на патрициите. Като достигнал пълнолетие и като получил добро образование, Тарасий изпълнявал различни длъжности при царския дворец; тук всички го обичали и го уважавали заради благоразумието и добрия му нрав, и той бил станал един от царските съветници. А на царския престол тогава седял Константин

Багрянородни, син на Лъв Хазар и внук на Константин Копроним; той не царувал сам, а заедно с майка си Ирина, тъй като по времето на възцаряването си той бил едва на 10 години. Патриарх тогава бил Павел Кипърски, мъж добродетелен и благочестив, но твърде слабоволен и боязлив. Той бил възведен на патриаршеския престол при царуването на споменатия Лъв Хазар, син на Копроним, при когото ереста на иконоборците, получила началото си от Лъв Исаврянин, все повече и повече се засилвала. Като видял, че мнозина претърпяват големи мъки от злочестивия цар за поклонението

на светите икони, патриархът се уплашил и почнал да крие благочестието си и дори имал общение с еретиците. След смъртта на Лъв Хазар патриархът искал да възстанови благочестивия обичай верните да се покланят на светите икони, но не могъл, понеже нямал помощник, докато ереста на иконоборците все повече се усилвала както в самата столица, така и в другите области на държавата. Това силно опечалявало патриарха. Като видял, че не може да направи нищо за възтържествуване на православието, Павел намислил да напусне патриаршеския престол, който заемал не повече от четири години. Като заболял, той тайно напуснал патриаршеските палати и пристигнал в манастира "Свети Флор", където и приел схима. Мълвата за пострижението на патриарха скоро се разпространила навсякъде и всички били много учудени от това събитие. А царица Ирина силно се опечалила, тъй като патриархът оставил престола, без да я извести предварително за намерението си. Тя отишла при него заедно със сина си, цар Константин, и го попитала:

- Отче, какво направи с нас? Защо така неочаквано остави светителския престол?

Павел отвърнал:

- Болестта ми и очакването на скорошна смърт, и особено неуредиците в църквата ни, ме подтикнаха да оставя патриаршеския престол и да приема светата схима. Църквата страда много от иконоборците и вследствие на продължителното разпространение на иконоборческата ерес тя получи неизцерима рана. Подобно на мнозина други аз, окаяният, не можах да избегна мрежите на зловерните и се оплетох в тях, за което сега горчиво се кая; защото три пъти подписах еретически постановления. Но ето кое ме опечалява и ме терзае особено много: виждам, че всички подвластни на вас области, като съблюдават ненарушимо правилата на

вярата и като следват православно учение, странят от нашата църква и като считат себе си за стадо Христово, ни прогонват от себе си, като че ли не сме овце от едно стадо. Затова се отказвам да бъда пастир в еретически сонм и предпочитам да умра, отколкото да бъда подложен на анатема от първосветителите на четирите апостолски престола. Бог е дарувал в ръцете ви царска власт, за да се грижите за християнското стадо, живеещо на земята. И така, погледнете скръбта на вашата майка - Църквата, не допускате тя да пребивава в неутешима печал, но направете, което е по силите ви, за да може тя да възприеме предишното си благолепие. По време на царуването си не допускате богомерзката ерес, подобно на излязла на полето дива свиня, да опустоши и да погуби лозето Христово и да го оскверни със злочестиво мъдруване. При вас има един изкусен работник, който ще ви помогне в благите начинания. Той може да отгледа грозда на истинското изповядване и като го сложи в точилото на Божията Църква, да напълни с него чашата на премъдростта и да приготви за вярващите питието на истинската православна вяра.

След тези думи на патриарха царица Ирина го попитала:

- За кого говориш, отче?

- Имам предвид Тарасий, който заема първо място във вашия царски съвет - отвърнал патриархът. - Зная, че той е напълно достоен да управлява Църквата, тъй като може с жезъла на разума си да отрази лъжливото учение на еретиците, да бъде добър пастир на словесното стадо Христово и да го събере в едно.

Като чули това от патриарх Павел, благочестивата царица Ирина и синът ѝ цар Константин със скръб го оставили. А той казал на няколко сенатори, които останали при него:

- О, да би могло да не заемам патриаршеския престол по времето, когато нашата Константинополска църква беше в смущение от притеснители и си навлече проклятието на четиримата вселенски патриарси: Римския, Александрийския, Антиохийския и Иерусалимския. Ако не бъде свикан Седми вселенски събор и не бъде осъдена ереста на иконоборците, не е възможно да се спасим.

Тогава сенаторите го попитали:

- Защо при посвещаването ти за патриарх ти се подписа под грамотата на иконоборците?

Павел отвърнал:

- Сега се разкайвам, че се подписах, и се боя да не би Господ да ме накаже, тъй като поради страх мълчах и не противодействах на ереста; сега се разкайвам и утвърждавам, че за вас е невъзможно да се спасите, ако пребъдвате в ереста.

Скоро след това патриарх Павел отишъл с мир при Господа. В това време жителите на Цариград без никакъв страх и опасение започнали да беседват и да се препират с еретиците за светите икони, докато от времето на Лъв Исаврянин досега никой не се осмелявал да заговори в тяхна защита.

А благочестивата царица заедно с целия царски съвет започнала да издирва достоен и мъдър човек на мястото на Павел, който би могъл да прекрати църковния смут; но не могли да намерят никой друг, освен Тарасий. Тогава той бил мирянин; но тъй като си спомнили, че и патриарх Павел съветвал да го изберат, изборът на всички се спрял върху него. Но Тарасий решително отказал. Тогава царица Ирина събрала хора от всякакъв чин - и светски, и духовни, и целия народ в двореца, наричан Магнавра - той се намирал в предградията на Едомското място, - и казала пред целия свещен събор:

- Известно ви е, че патриарх Павел ни напусна; сега трябва да си изберем на неговото място добър пастир и учител на Църквата.

На това всички извикали високо:

- Такъв не може да бъде никой друг освен Тарасий.

А блаженият Тарасий, като застанал по средата, рекъл:

- Виждам, че Църквата Божия е разделена и разединена. Както източните, тъй и западните християни ни проклинат; тежко е това разединение и страшно е отлъчването от царството Божие. Нека бъде свикан Вселенски събор, на който да се обединим във вярата; нека вярата ни бъде единна, както сме просветени с едно кръщение; та нали в Божиите очи нищо не е така угодно, както пребиваването на всички в единство на вярата и любовта. Ето това ще изисквам аз, недостойният и неопитният, приемайки управлението на Църквата. Ако не бъде свикан Вселенски събор, ако иконоборческата ерес не бъде подложена на достойно осъждане и ако няма единение във вярата между православните източни и западни църкви, аз не ще се съглася да приема патриаршеството, за да не си навлека проклетие и осъждане, защото тогава никой от земните царе не ще може да ме избави от Божия съд и от вечното смъртно наказание.

Като чули това, всички постановили да се свика Седми Вселенски събор и помолили Тарасий да не се отказва да им бъде пастир. Те му обещали да му оказват послушание във всичко така, както овцете слушат гласа на своя пастир, защото били твърдо уверени, че свети Тарасий може да настави словесното стадо в истинския път. По този начин те го склонили да приеме първосветителския сан и управлението на Константинополската Църква. Посветен последователно във всички иерархични степени, светецът бил възведен на

патриаршеския престол, имайки крепко упование, че Господ ще му помогне да премахне ереста на иконоборците.

С промяната на положението си свети Тарасий променил и начина си на живот, макар че и преди, намирайки се в света, по дух той бил вече монах; а сега, като заел светителския престол, с още по-голяма ревност започнал да се упражнява в духовните подвизи и станал ангел в плът, пламтейки духом, работейки ревностно пред Господа, подчинявайки плътта си на духа и достигайки чрез умъртвяването ѝ непорочната чистота, с която са облечени ангелите. Изумително било въздържанието му, велик бил постът му и непрестанно бодърстването му; отделял за сън не много часове, по цели нощи пребивавал в молитви и в размишления за Бога, нямал мека постеля, избягвал меките одежди. Никой от слугите на патриарха не го видял да сваля от себе си пояса и одеждите си, когато желаел за кратко време да се подкрепи със сън; никога светият мъж не заставял някой друг да събува обувките от нозете му, помнейки словата на Спасителя: "Син Човеческий не дойде, за да Му служат", и винаги бил сам слуга на себе си, давайки на другите пример за смирение. Към бедните и сиромасите бил много милостив, хранел гладните, обличал голите, устройвал болници и всеки ден отпуснал храна от патриаршеския си двор, а в деня на Възкресение Христово и в други празнични дни устройвал трапеза за безимотните, по време на която сам прислужвал на сиромасите. Освен това свети Тарасий устроил странноприемници, а със средствата, останали след смъртта на родителите, му устроил манастир на Босфора, в който събрал лик от добродетелни монаси; мнозина от тях достигнали такова съвършенство, че били канени да заемат архиерейски престоли и станали непоколебими стълбове на вселенската вяра. Свети Тарасий особено се стараел да възстанови почитането на светите икони и да премахне

богохулната иконоборческа ерес. Затова той винаги напомнял на царете да свикат вселенски събор.

И ето, цар Константин и майка му - царица Ирина, която тогава управлявала цялото царство, поради това, че синът ѝ бил малолетен, заедно със светейшия Тарасий написали послания до всички патриарси и епископи, канейки ги на събор. Епископи от различни места се събрали в Цариград, а патриарсите изпратили свои наместници: Римският папа Адриан не дошъл лично на събора, поради трудността на далечното пътуване; а Александрийският, Антиохийският и Иерусалимският патриарх по това време вече се намирали под игото на агаряните, така че нямали възможност да присъстват лично на събора; затова в качеството на свои заместници те изпратили духовни лица, отличаващи се с благочестието и с премъдростта си.

За място на съборните заседания била избрана великата църква, съградена от цар Константин Велики, и преустроена и великолепно благоустроена от император Юстиниан - в тази църква се събрали светейшият Тарасий, епископите и наместниците на другите патриарси; тук присъствал и младият цар Константин с майка си Ирина. Изведнъж в храма нахлул голям полк въоръжени воители, последователи на иконоборческата ерес, в която те били въввлечени от дядото на царя Константин Копроним и в която пребивавали до този ден. Подбудени тайно от неколцина епископи и велможи, заразени от същата ерес, тези закоренели в иконоборческите заблуди воители, като се въоръжили, обкръжили църквата и нахлули в нея със силни виковете.

- Няма да допуснем - крещели те - да отхвърлите догматите на цар Константин; нека бъде твърдо и непоколебимо това, което той е утвърдил и положил за закон на своя събор; няма да допуснем в Божия храм да се внасят идоли (така наричали

те светите икони); а ако някой се осмели да не се подчини на определенията на събора на Константин Копроним и като отхвърли постановленията му започне да внася идоли, тази земя ще се обагри с кръвта на епископи.

Като видели безредиците и суматохата, царицата и царят подали знак на епископите да станат от местата си - и тогава всички, които били на събора, се разотишли. Но след като изминали няколко дни, воините и предводителите им били наказани от благочестивата царица Ирина, както се полага, били лишени от военни звания и били разпратени по селата, за да обработват земята. След това било приготвено място за заседанията на събора във Витинския град Никея. Тук вече бил проведен Първият Вселенски събор, свикан за осъждане на ереста на злочестивия Арий, тук било решено да се съберат и сега. И ето, пристигнали светейшият Константинополски патриарх Тарасий и патриаршеските наместници, които били следните: от името на Римския папа Адриан - главният римски презвитер Петър, и друг Петър - монах, от името на Александрийския патриарх Полициан - иеромонах Тома от името на Теодорит Антиохийски и на Илия Иерусалимски-иеромонах Иоан. Освен това свети Тарасий взел със себе си един мъж от царските съветници - Никифор, който, заради добродетелния си живот, след смъртта на свети Тарасий бил възведен на патриаршеския престол. На този събор се явили всичко 367 свети отци. Като се събрал с тях в Никея, светейшият патриарх открил заседанията на събора в най-голямата църква на този град.

Първото заседание на Седмия Вселенски събор се провело на 24 септември в деня на паметта на света първомъченица Текла. Заседанието било открито с встъпителна реч на свети Тарасий, в която той, след като изложил причините за свикването на събора, се обърнал към епископите с увещание да разсъдят справедливо и да изкоренят неправославните

учения, внесени неотдавна в Църквата. Прочетено било също и царско послание до събора, в което се споменавало за това, как, като умираше, патриарх Павел посъветвал да се свика събор, на който да се изкорени ереста на иконоборците. Светите отци благословили царя и майка му за голямата им грижа за православната вяра. След това пристъпили към изслушване на словата на разкаяние от страна на епископите, паднали в ерес, които анатемосали предишните си заблуждения и изказали православно изповядване на вярата. Един от тях - Василий Анкирский, държейки в ръцете си този свитък, прочел:

- На непочитащите светите икони - анатема; на наричащите светите икони идоли - анатема; на привеждащите цитати от Священото Писание против поклонението на светите икони - анатема; на отхвърлящите преданията на светите отци, както ги отхвърлиха Арий, Несторий, Евтихий, Диоскор - анатема; на утвърждаващите, че почитането на иконите не произлиза от светите отци - анатема; на утвърждаващите, че вселенската църква приема идоли - анатема.

Така постъпили и много други епископи и всички покаяли се били присъединени към останалите православни епископи. А съдът над тези, които се колебаели, бил отложен за известно време. При това свети Тарасий казал:

- Трудно се поддават на излекуване хроничните заболявания и трудно се изкореняват злите нрави. Но ако хората, боледуващи духовно, истински се каят, светият събор ги приема и не ги лишава от сан.

Светият събор продължил 30 дни; през това време участниците се събирали и разглеждали тези места от Божественото Писание и от учението на светите отци, които имали отношение към догмата за почитането на светите икони, и на основание на Священото Писание и църковното

предание поразявали зловерното мъдруване на еретиците. При това те припомнили достоверната история за светия убрус, на който Христос Господ изобразил светия Си лик и го изпратил на Авгар Едески, който веднага щом се поклонил на изображението, получил изцеление от болестта си; припомнили и преданието за иконата на светите апостоли Петър и Павел, която свети Силвестър, папа Римски, показал на цар Константин; говорили и за Христовата икона, с която иудеите се погаврили в Берит, за което и били наказани; припомнили как свидетелства за това свети Атанасий. Когато чели повестта за тази икона, всички свети отци плакали. Накрая те проклели ереста на иконоборците и утвърдили почитането на светите икони; тогава настанала велика радост в светите църкви, които приели със сърдечно ликуване утвърждаването на иконопочитанието, и целият народ тържествувал, като отправял благи пожелания към царете и пастирите. Така, с голямата грижа на светейшия патриарх Тарасий и с усърдието на благочестивата царица Ирина ереста на иконоборците била отхвърлена и потъпкана, а на Църквата Христова бил даруван мир.

Свети Тарасий мъдро управлявал Църквата Божия, бил застъпник на обидените, помощник на намиращите се в беда. Така царският протоспатарий Иоан бил затворен заради някакво провинение и бил подложен на най-жестоки мъчения; като се избавил през нощта от оковите, той притичал в храма и се укрил в светия олтар, като умолявал за милост и за избавяне от смъртта. Тогава Божият светител Тарасий го защитил и не го предал на дошлите за него воини от името на царица Ирина. Те започнали да дебнат провинилия се при вратите на храма денем и нощем, очаквайки момента, в който ще излезе. Защото мислели, че той ще бъде принуден да излезе от църквата. Но Божият светител, като му изпращал храна от трапезата си, му дал възможност да не излиза от

църковния олтар; а когато му било необходимо да излезе от храма, той сам го придружавал, скривайки го под мантията си, после отново го връщал в църквата със същите предпазни мерки. Така постъпвал той дълго време и служил на този човек, като раб, без да се гнуси от това дело. И добрият пастир опазвал овцата си, защитавайки я от смърт; накрая с архиерейската си власт свети Тарасий смело сложил край на преследването от страна на тези, които искали да умъртвят намиращия се под неговото покровителство човек: той им заявил, че ако продължават да го преследват, ще ги отлъчи от Църквата. Така протоспатарият се освободил от съда и избегнал смъртното наказание, благодарение на застъпничеството на своя добър пастир свети Тарасий.

Междувременно цар Константин, като достигнал двадесетгодишна възраст, по коварното нашепване на злите си съветници, отстранил от власт майка си, която до този момент мъдро управлявала цялата държава и започнал да управлява еднолично. При това, като се освободил от опеката на майка си, той се предал на излишества и започнал да води непристоен живот. Без всякакъв повод възненавидял законната си съпруга царица Мария и се разпалил от престъпна любов към друга, на име Теодотия; започнал тайно да живее с нея и намислил да я направи своя съпруга и царица, а законната си съпруга - да заточи. Стараейки се да обвини Мария, той отправил към нея лъжлива клевета, уж че искала да го отрови. Царят представял пред всички тази лъжа за истина и я разказвал на всички. Повярвали на царя и мълвата за намерението на царицата да го отрови се разпространила сред народа. Вестта за това стигнала и до светейшия патриарх Тарасий. Патриархът се опечалил, като разбрал коварството на царя, защото бил твърдо уверен в невинността на царица Мария. Затова той започнал да обмисля как да вразуми Константин и да му разкрие

греховността и неправдата му. В това време един от любимите царски велможи дошъл при светейшия патриарх и започнал да му разказва новината за това, как царицата уж била приготвила отрова за царя, като представял лъжата за истина. В края на разказа си той добавил:

- Сега ти, светейши отче, трябва да благословиш царя за нов брак с по-вярна съпруга.

Тези думи силно опечалили свети Тарасий; той даже се просълзил и започнал да говори така:

- Ако царят действително е намислил това, което казваш, ако той наистина желае да отлъчи от себе си Мария, която е съединена с него по Божия закон и образува с него една плът, то аз не зная, как ще понесе той срама и укора от всички люде? Недоумение у мен буди и въпросът, как след това той ще бъде пример за целомъдрие за своите поданици, как би могъл да подбужда всички към въздържание? Нима ще бъде в състояние да съди и да наказва за греховете на прелюбодейство, бидейки сам омрачен от същото беззаконно желание? Да допуснем, че всичко казано от теб е истина - но нали трябва да внимаваме в гласа Господен: "който напусне жена си, не поради прелюбодеяние, той я прави да прелюбодействува". А и дали е истина, че царицата е приготвила смъртоносна отрова за царя? Нима в такъв случай тя би могла да има друг мъж, по-доблестен и по-красив от нашия господар, който се отличава с красотата и с цветущата си младост? Не, ясно виждам, че тази лъжа е насочена само към това, да обезчести честния брак, да оскверни нескверното ложе и да позволи на прелюбодеянието да възтържествува. Такъв е моят отговор, и не само лично моят, но и на всички подобни на мен пастири и отци. Кажи на този, който те е изпратил, че не вярваме на казаното от теб и сме готови по-скоро да претърпим смърт и тежки мъки, отколкото да дадем

благословение за такова беззаконно дело. Нека царят знае, че не ще получи съгласието ни за несправедния си замисъл.

Като чул това, велможата със скръб напуснал патриарха и съобщил на царя всичко, което чул от блажения Тарасий. Тогава царят потънал в размисъл и се чудел на тази твърдост и безстрашна ревност на патриарха; дори започнал да се бои да не би свети Тарасий да му попречи да изпълни намерението си. Затова решил да повика светия мъж при себе си и да го приеме с чест, надявайки се с думите си да смекчи сърцето на патриарха и да го склони на своя страна.

Свети патриарх Тарасий дошъл при царя заедно с честния старец Иоан, който на Седмия Вселенски събор бил наместник на Антиохийския и Йерусалимския патриарх. Когато Константин и дошлите при него седнали според обичая, царят се обърнал към патриарха със следната реч:

- Честни отче, чрез пратеник вече ти съобщих за това, което се случи с нас. Почитам те и те уважавам като баща, затова не искам да крия нищо от теб. Но струва ми се, че е необходимо лично да ти съобща за тази вражда и за козните, които устройва съпругата ми. Тя не ми е дадена от Бога; защото би трябвало да ми бъде помощничка, а тя се оказа най-злият ми враг. Самият закон ми повелява да се разделя с нея и никой не може да попречи на намерението ми. Нали вината е нейна, нейн е и злият замисъл пред очите на всички. Затова тя трябва по определение на съда или да претърпи смъртно наказание, или да бъде постригана за монахиня. Желаяйки да ѝ окажа милосърдие, аз съм готов да се огранича само с въдворяването ѝ в манастир; нека скърби и се разкайва до смъртта си за прегрешението си. Та нали пожела да умъртви с отрова не обикновен човек, не някой чужд, а своя съпруг, царя, който е страшен за враговете. Ако гнусният ѝ замисъл бе успял, цялото царство щеше да бъде обхванато от немалък смут и

слухът за злодейството ѝ би се разнесъл по цялата земя.

При последните думи царят дал знак на слугите си. Те незабавно донесли стъклен съсъд, в който се намирала някаква мътна течност. Царят показал стъкленицата на светейшия патриарх, като казал, че това е смъртоносната отрова, с която царицата тайно искала да го лиши от живот.

При това добавил:

- Нужно ли е друго доказателство за виновността на царицата, когато имаме в ръцете си това оръдие на злия ѝ умисъл? Не е ли ясно за какво е достойна тя? И защо сега да отлагаме съда над нея? Не, отче, по-скоро я посъветвай да приеме върху себе си монашеско пострижение, ако искаш да я видиш сред живите. Не мога повече да живея в съпружество с нея, не мога да я гледам, не мога да я понасям, защото това смъртоносно питие, което тя е приготвила за мен, е винаги пред очите ми.

Виждайки, че царят е уязвен от нечиста похот и разбирайки, че той несправедливо обвинява невинната и целомъдрена царица, за да удовлетвори желанието си, светейшият Тарасий му рекъл, без да се страхува:

- Царю, не повдигай бран срещу закона, установен от Самия Бог; не въставай с тайно коварство против истината, прикривайки се с лукави измислици и престъпвайки и разрушавайки заповедите Божии. Царят трябва да върши всичко явно, свободно, с чиста съвест; не трябва да предприема нищо тайно и коварно против Бога, Който му е дарувал царския венец, като престъпва Божествените заповеди. За всички е ясно, че царицата е напълно невинна за това, в което я обвиняват, а именно, че уж замисляла да умъртви царя. Защото кой може да се сравнява с теб по красота, кого би могла тя да обикне повече от теб, за да дойде

на ум злата мисъл да те отрови? Кой притежава по-голяма власт и се ползва с по-голяма почит от теб; кой е по-горе от теб по благородство и по богатство, след като ти си почетен с царствена власт и чест и владееш огромни богатства - кого би могла да предпочете царицата? Голяма е властта ти, ти превъзхождаш всички с благородството си, защото баща ти, дядо ти и прадядо ти заемаха царския престол; ти се славиш по всички краища на земята и е невъзможно да се преброят съкровищата ти. Кой би могъл да бъде по-добър от теб за твоята царица? Не, царю, това, което казваш, не е вярно, това е лъжа, измислена, за да подрони царския ти авторитет и за да станеш посмешище за народите и басня за езиците. Ние не дръзваме да разрушим законния ви съпружески съюз, тъй като се страхуваме от Божия съд, и не вярваме на слуховете, с които се стараят да оклеветят царската съпруга. Не, не ще сторим това, дори и да ни се наложи да претърпим мъчения и страдания. Знаем, че имаш греховно желание към една жена и дори искаш да се съчетаеш с нея в беззаконен брак. Царю, как бихме могли да се отнасяме почитателно към теб, когато виждаме, че явно нарушаваш Божиите заповеди? Как тогава можеш да влизаш в олтара при Божествения престол, за да се причастяваш заедно с нас с Пречистите Христови Тайни? Сведетелстваме пред Самия Бог, че не можем да те допуснем в олтара за Божествено причастие, макар че си цар. Защото още на древните иереи е било казано: "Не позволявайте да тъпчат олтара Ми."

Като казал това, светейшият патриарх млъкнал. След него споменатият старец Йоан много увещавал царя. Но царят не искал и да ги чуе и изпадал във все по-голям гняв и ярост. Недоволни били и всички сановници и велможи, окръжаващи царя. Един от тях, патриций по произход, дори се похвалил, че със собствените си ръце ще забие меч в корема на стареца Йоан за това, че говори противно на царската воля. Изпълнен

с гняв, царят заповядал да изгонят с безчестие от царския дворец и двамата - и светейшия патриарх Тарасий, и честния старец Иоан. И тези двама мъже си тръгнали от него, изгонени заради правдата, подражавайки на свети Иоан Кръстител, който някога изобличил беззаконния брак на Ирод. Излизайки, те отърсили праха от нозете си и казали:

- Ние не сме отговорни за вашето беззаконие.

А царят изгонил законната царица от палатите си в един женски манастир, там я постригал насила, а сам отпразнувал брака си с наложницата си Теодотия, която му била далечна сродница по бащина линия. Този беззаконен брак бил извършен без знанието на патриарха от църковния иконом, презвитера Иосиф, който заради дръзкото си деяние впоследствие бил отлъчен от Църквата. Светейшият патриарх всячески се стараел да разтрогне този прелюбодееен брак, но не могъл, понеже царят се хвалел, че отново ще възстанови ереста на иконоборците, ако му забранят този брак. Затова свети Тарасий оставил царя да пребивава в неговото беззаконие, за да не бъде постигната Църквата Христова от още по-голямо зло. Защото светият патриарх винаги помнел, че бащата, дядото и прадядото на този цар били еретици - иконоборци, които избили много християни за почитането на светите икони. Царят, като се гневял на патриарха, всячески го притеснявал, но светителят понасял търпеливо всичко това, като благодарял на Бога и постъпвал съгласно с високия си сан на архипастир. Но след известно време царят бил постигнат от Божието възмездие. Майка му, благочестивата царица Ирина, отдавна вече виждала злото му и беззаконно житие; виждала как синът ѝ потъпква Божия закон и е готов отново да въздигне иконоборчеството. Като обичала повече Бога и Неговата правда, отколкото собствения си син, и като се посъветвала с най-главните сановници, тя се изправила срещу сина си, задържала го под стража и го затворила в

същия дворец, в който той се е родил и който бил известен под името Порфириев дворец. После заповядала да го ослепят, както пет години преди това той ослепил тримата братя на баща си: Никита, Антим и Евдоксий. Така царят, като получил наказание за делата си, умрял след боледуване. А Ирина отново приела царския скиптър и поправила всичко, което се било разстроило при царуването на сина ѝ.

Оттогава светият Божий угодник Тарасий пребивавал в мир и тишина, като пасял ревностно словесното си стадо и като управлявал очистената от еретици Църква. От самия ден на посвещаването си той ежедневно сам отслужвал Божествена литургия и никога не нарушавал този обичай, освен поради заболяване. Когато светецът достигнал преклонна възраст, получил телесен недъг. Дори и като чувствал приближаването на кончината си, светейшият патриарх Тарасий не прекратил обичайните си занимания, докато не станал толкова слаб, че вече не можел да става от одъра. Чак тогава престанал да отслужва сам Божествената литургия.

Преди самата си кончина свети Тарасий се борил с нечистите духове и ги победил. Когато те, ровейки се в живота му още от младите му години, се опитали лъжливо да му припишат много несправедни дела, той им отговорил:

- Невинен съм за това, за което говорите; лъжливо ме клеветите; вие нямате никаква власт над мен.

Тогава там бил съставителят на житието му - Никейският епископ Игнатий, който по онова време бил дякон. Като се наклонил над болния, Игнатий чул тези думи на светеца. Когато свети Тарасий вече не можел да владее езика си, той с ръка отгонвал бесовете и ги надмогвал. В края на деня, когато по обичая пеели Давидовите псалми и започнали да пеят този псалом: "Наклони Господи, ухото Си и чуй молитвата ми", свети Тарасий мирно предал на Господа светата си душа, при

което лицето му просветляло. Този светител пасъл Църквата Божия 22 години и починал през царуването на император Никифор, който се възкачил на престола след Ирина. Царят, целият народ, велможите, духовниците и миряните, и особено бедните и сиромасите, сираците и вдовиците, силно скърбели за него. Защото той бил милостив към всички, към всички се отнасял като добър пастир, любвеобилен баща и опитен наставник, на всеки помагал в беди и нещастия.

Погребали честното тяло на свети Тарасий в устроения от самия него манастир на Босфора и мнозина получавали изцеление при гроба му.

Така станало с една жена, която от дълги години страдала от кръвотечение. Тъй като влизането на жени в този манастир било забранено, тя влязла, като се преоблякла в мъжки дрехи. С вяра се допряла до гробницата на свети Тарасий, взела елей от кандилото, висящо пред гробницата - и в същия час получила изцеление от недъга си. Същото сторили и други жени, - и всички се изцерили от недъзите си. Един мъж, който виждал само с едното око, получил изцеление при гроба на светеца, когато помазал невиждащото си око с елей от кандилото. Един човек с парализирана ръка, като дошъл с вяра, помазал ръката си с елей и получил изцеление. И много други страдащи получили изцеление по молитвите на свети Тарасий; изцерявали се от недъга си и бесновати.

Този велик ревнител на православието се въоръжавал против еретиците иконоборци не само приживе, но дори и след кончината си. При Гръцкия цар Лъв Арменин иконоборческата ерес отново набрала сили поради това, че самият цар я покровителствал. Свети Тарасий се явил в сънно видение на Лъв и с голям гняв наредил на някой си воин Михаил да удари с меч този зловерен цар. Той замахнал и пробол царя с меча си. Лъв се пробудил в страх и трепет и изпаднал в силно

недоумение. Като помислил, че в манастира на свети Тарасий се намира някакъв Михаил, който му мисли злото, той изпратил там свои хора да узнаят нещо за него. Царят не знаел, че Михаил от съновидението бил при него - той бил военачалник с прозвището Пелтек, който после поразил царя с меч в самия ден на Рождество Христово. Така загинал този злочестив цар, победен от молитвите на свети Тарасий, утвърждаващ вярата в Пресветата Троица. Амин.

Тропарь святителя Тарасия, архиепископа Константинопольского

глас 4

Правило веры и образ кротости,/ воздержания учителя,/ яви
тя стаду твоему,/ яже вещей истина,/ сего ради стяжал еси
смирением высокая,/ нищетою богатая. Отче Тарасие,/ моли
Христа Бога/ спастися душам нашим.

Кондак святителя Тарасия

глас 3

Православными догматы Церковь уяснив,/ и Христову,
блаженне, честную икону почитать/ и поклоняться всех
научив,/ обличил еси иконоборцев безбожное веление. Сего
ради вопием ти:// о отче, радуйся, мудре Тарасие.

*(Изяснил догматите на Църквата на православните и
научил всички, блажени, да почитат и да се поклонят на
Христовата икона, си изобличил безбожното повеление на
иконоборците. Затова ти зовем: радвай се, мъдри отче
Тарасие.)*

ЧЕТИ-МИНУТЕ

